

Spółdzielcza Grupa Bankowa

ZBIÓR INFORMACJI
PODLEGAJĄCYCH
PUBLIKACJI W RAMACH
ZASAD POLITYKI INFORMACYJNEJ

**W BANKU SPÓŁDZIELCZYM
W SIERADZU**

Według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

Sporządzono 23 maja 2017 roku

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. STRATEGIE I PROCESY ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA	4
3. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA NORM OSTROŻNOŚCIOWCH	23
4. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH OBEJMUJĄ	23
5. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.	25
6. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA KREDYTOWEGO	29
7. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO.....	40
8. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE KORZYSTANIA Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI).....	41
9. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA RYNKOWEGO (WALUTOWEGO)	41
10. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO.	42
11. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH.....	44
12. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE NARAŻENIA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO	46
13. EKSPOZYCJE NA POZYCJE SEKURTYTYZACYJNE	48
14. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE	48
15. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ (WYMOGI INFORMACYJNE WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI P	51
16. INFORMACJA O SPEŁNIENIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22 AA USTAWY PRAWO BANKOWE	61
17. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ.....	61
18. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU KONTROLI WENĘTRZNEJ	62
19. ZASADY DOBREJ PRAKTYKI BANKÓW Z ZAKRESU INFORMOWANIA O PRZYNALEŻNOŚCI DO OBOWIĄZKOWEGO SYSTEMU GWARANTOWANIA	65
20. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO	65

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa sporządzenia informacji

1. Zbiór informacji podlegających publikacji został opracowany w celu spełnienia wymogów wynikających z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłoszeniu – w zakresie jakim ta uchwała nie jest sprzeczna z :
  - a) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR),
  - b) Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi,
  - c) Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji,
  - d) Rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art.440 CRR,
  - e) Ustawą Prawo Bankowe.
2. Informacje te są ujawniane z częstotliwością roczną, nie później niż w terminie 15 dni od zatwierdzenia przez organ zatwierdzający roczne sprawozdanie finansowe.
3. Bank może pominąć jedną lub kilka informacji jeżeli nie uzna ich za istotne z wyjątkiem: informacji z zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, funduszy własnych i polityki w zakresie wynagrodzeń.
4. Bank może pominąć jedną lub kilka informacji jeżeli uzna je za zastrzeżone, z wyjątkiem informacji dotyczących: funduszy własnych i polityki w zakresie wynagrodzeń.
5. Bank może pominąć jedną lub kilka informacji jeżeli uzna je za poufne z wyjątkiem informacji dotyczących: funduszy własnych i polityki w zakresie wynagrodzeń.
6. Niniejszy Zbiór informacji stanowi realizację „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” wprowadzonej Uchwałą Zarządu nr 97/2016 z dnia 24.05.2016r., zatwierdzonej Uchwałą Rady Nadzorczej nr 33/2016 z dnia 25.07.2016r.

1.2 Informacje ogólne o Banku

- 1) Bank Spółdzielczy w Sieradzu przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2016 roku.
- 2) W 2016 roku Bank Spółdzielczy w Sieradzu prowadził działalność w następujących jednostkach :
  - Centrala Banku Spółdzielczego w Sieradzu 98-200 Sieradz ul. Zamkowa 2,
  - Oddział w Sieradzu 98 - 200 Sieradz ul. Zamkowa 2,
  - Oddział w Brzeźniu 98-275 Brzeźnio ul. Wspólna 39,
  - Oddział w Burzeninie 98-260 Burzenin ul. Kościelna 32,
  - Oddział we Wróblewie 98-285 Wróblew 10,
  - Punkt Obsługi Bankowej w Sieradzu 98-200 Sieradz ul. Jagiellońska 13 a,
  - Punkt Obsługi Bankowej w Sieradzu 98-200 Sieradz ul. Uniejowska 15,
  - Punkt Obsługi Bankowej w Sieradzu 98-200 Sieradz ul. Piłsudskiego 5b,
  - Punkt Obsługi Bankowej w Sieradzu 98-200 Sieradz ul. 11 Listopada 14/2.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem bankowości internetowej.

2. STRATEGIE I PROCESY ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA

2.1. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Sieradzu.

Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- a) Strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem,
- b) Zadania organów Banku, zespołów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób procesie zarządzania ryzykiem
- c) Schemat procedur odnoszących się do Zarządzania ryzykiem w Banku,
- d) Cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku,
- e) Generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka,
- f) Organizację systemu informacji zarządczej,
- g) Ogólne zasady organizacji systemu kontroli wewnętrznej,

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniem i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych, ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W celu przeprowadzenia powyższych procesów, realizowane są zadania związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- a) dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- b) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- c) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka

Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- a) Procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem
- b) Identyfikacja , pomiar i monitorowanie,
- c) System limitów ograniczających ryzyko,
- d) System informacji zarządczej odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania,

Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, zaliczane są :

- a) ryzyko kredytowe,
- b) ryzyko operacyjne,
- c) ryzyko koncentracji,
- d) ryzyko płynności,
- e) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- f) ryzyko kapitałowe,
- g) ryzyko braku zgodności,

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych lub częściej gdy zajdzie potrzeba pod względem dostosowania ich do:

- a) aktualnych przepisów prawa,
- b) zmian skali działalności banku,
- c) zmian organizacyjnych,
- d) zaleceń wydanych przez audyt wewnętrzny lub KNF po procesie BION lub po inspekcji.

Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi ryzykami.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, strategiczne cele dla Banku zatwierdza Rada Nadzorcza. Zarządzanie ryzykiem Banku odbywa się w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury, które określają sposób identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych przez bank za istotne. Do ryzyk istotnych w 2016 roku Bank zaliczał:

Ryzyko kredytowe

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczenia Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż średni wskaźnik uzyskany przez Spółdzielczą Grupę Bankową,
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych na poziomie 30%,
- 5) ograniczenie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczenia ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,

- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez, System Ochrony SGB,
- 4) utrzymywanie w bilansie banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych powyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązanie pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 8% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 65% ich udziału w portfelu kredytowym.

4. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
  - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
  - b) 65% - w przypadku gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,

- c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
- podwyższeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska,(w przypadku zaistnienia obu warunków podwyższeniu ulega Dtl o 10 p.p.);
  - obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat,
  - pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach;
- 2) Stosowanie szczegółowych limitów LtV na maksymalnym poziomie:
- a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
  - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekracza 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowa zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu państwa lub NBP,
  - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
  - d) wskaźniki wymienione w lit. a)-c) ulegają obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 20 lat;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat.
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
- a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
  - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

5. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi,
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie,
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 4) zaangażowanie w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 12% ich udziału w portfelu kredytowym.

6. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 7 lat,
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych x obsługa zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
  - a) 50% - w przypadku gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
  - b) 65% - w przypadku gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
  - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
    - podwyższeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska, (w przypadku zaistnienia obu warunków podwyższeniu ulega DtI o 10 p.p.),
    - obniżeniu o 5 p.p. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 5 lat

– pozostają bez zmian – w pozostałych przypadkach.

Ryzyko operacyjne

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) Optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania,
- 2) racjonalizację kosztów,
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne,
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich,
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku,
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko),
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje,
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego,
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko koncentracji

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka koncentracji jest:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku,
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo Bankowe.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze bank posiada wieloletnie doświadczenie,
- 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału,
- 3) ograniczenie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko płynności

1. Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrz bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenia na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) Realizowanie strategii finansowania o której mowa w ust.3,
- 2) pozyskanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym,
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych,

- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie,
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne,
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku,
- 7) zapewnieniem globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym,
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczenia udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej,
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie,
- 10) identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Ryzyko stopy procentowej

1. Celem strategicznym w zakresie ryzyka stopy procentowej jest:

- 1) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych,
- 2) ograniczenie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

2. Bank realizuje lub będzie realizował cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych,

- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1% sumy bilansowej,
- 3) zmniejszenie ryzyka bankowego poprzez:
  - stosowanie dla produktów skierowanych do klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
  - oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione jest od stawek rynkowych(stóp rynku międzybankowego),
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie opłat za opcję, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem,
- 5) dążenie do wypracowania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko kapitałowe

1. Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności,
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej,
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika wypłacalności na poziomie 13,25%współczynnika,
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%,
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 8%.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 97%, tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 8,25%,
- 2) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 98% funduszy Tier I,

- 3) dywersyfikację funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego, zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni
- 4) przekazywanie na fundusze własne minimum 70% nadwyżki bilansowej,
- 5) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku,
- 6) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, aby umniejszenie funduszy własnych z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych powyżej,
- 7) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

Ryzyko braku zgodności

1. Celem strategicznym zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- 1) wzmacnianie pozycji Banku, jako instytucji godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez:
  - 1) Zapewnienie przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i przyjętych przez Bank standardów postępowania,
  - 2) Podejmowanie działań eliminujących ryzyko braku zgodności oraz przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji i ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być skutkiem naruszenia przepisów i norm postępowania.

2. Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej:

- 1) główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacyjnych banku,
- 2) dążenie do zgodności wewnętrznych aktów prawnych Banku z przepisami zewnętrznymi,
- 3) dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku, rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,

- d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2.2. Struktura i organizacja komórki monitorującej dane rodzaje ryzyka w Banku lub inne odpowiednie rozwiązania organizacyjne.

1. Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”. W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku Spółdzielczym w Sieradzu uczestniczą:
  - 1) Rada Nadzorcza,
  - 2) Zarząd,
  - 3) Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych,
  - 4) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
    - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
    - b) zarządzanie nadwyżką środków,
    - c) sprzedaż kredytów,
    - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
  - b) planowania i zarządzania kapitałowego,
  - c) kredytowania osób wewnętrznych,
  - d) ujawniania informacji,
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń,
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych,
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,

- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku,
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i doskonalenia,
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank,
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku,

- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku,
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa,
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie,
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem,
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w „Strategii Zarządzania Ryzykiem” oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych obejmuje swoim zakresem identyfikowanie, pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka uznanego w Banku za istotne.

Zespół Finansowo – Księgowy odpowiadający m.in. za sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych, zarządzanie nadwyżką środków.

Zespół analityków kredytowych lub osoby wykonujące zadania związane z podjęciem decyzji, zgodnie z obowiązującymi w Banku kompetencjami kredytowymi, odpowiadają za identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczej transakcji.

Pracownicy Oddziałów odpowiadający za sprzedaż produktów bankowych.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

2.3 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu.

W stosunku do ryzyka uznanego przez Bank za istotne

- 1) Bank stosuje metody (modela) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
- 2) Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
- 3) Metody lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
- 4) Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Stosowane w Banku metody do pomiaru ryzyka mają głównie charakter ekspercki.

Bank ogranicza ryzyko związane ze stosowanymi metodami pomiaru poprzez:

- 1) wdrożenie metod pomiaru (w większości w ramach procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem), wskazanie komórek odpowiedzialnych za aktualizację i badanie poprawności działania metod pomiaru,
- 2) aktualizację metod pomiaru, która odbywa się na ogół wraz z aktualizacją procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem,
- 3) sprawdzenie poprawności danych stosowanych w metodach pomiaru, które jest przedmiotem kontroli funkcjonalnej, okresowo podlega również badaniom audytu wewnętrznego.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.

Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka tj.:

- 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko,
- 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank,
- 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy.

Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Rezultaty testów warunków skrajnych Bank wykorzystuje w procesie zarządzania ryzykiem m.in. poprzez:

- 1) podejmowanie działań ograniczających ryzyko,
- 2) uwzględnianie ich w poziomach ustanawianych limitów,
- 3) tworzenie dodatkowych wymogów kapitałowych,
- 4) uwzględnianie ich w konstruowaniu planów awaryjnych (płynności i kapitałowym).

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę nadzorczą,
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansowa Banku,
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja limitem.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość zatwierdza Zarząd Banku.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- 2) profilu ryzyka,
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- 4) wyników testów warunków skrajnych,
- 5) skutki decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz częstotliwość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa regulacja tj. procedura normująca System Informacji Zarządczej.

2.4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczenia ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczenia ryzyka.

Celem ograniczenia ryzyka, bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na dywersyfikację ryzyka oraz wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W przypadku przekroczenia ustanowionego limitu, raporty zawierają informację na temat przyczyn przekroczenia, w tym ustalenia faktu, czy przekroczenie ma charakter jednorazowy czy jest wynikiem zmian strukturalnych oraz rekomendacje działań umożliwiających utrzymanie ryzyka na bezpiecznym dla Banku poziomie.

Ponadto w Banku wprowadzona została „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” mająca na celu zapewnienie bankowi zwrotu przysługującej mu w stosunku do klienta wierzytelności, w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzytelności w terminie ustalonym w umowie.

2.5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Sieradzu oświadcza, iż informacje opisane w „Zbiorze informacji podlegających publikacji w ramach zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” na dzień 31.12.2016 roku są zgodne ze stanem faktycznym, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są adekwatne do ponoszonego przez Bank ryzyka.

2.6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

Zarząd Banku Spółdzielczego w Sieradzu oświadcza, iż profil ryzyka Banku wynika z przyjętych przez Bank strategii tj.: „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”, „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”, „Strategii działania Banku Spółdzielczego w Sieradzu na lata 2016-2020” jak i regulacji dotyczących zarządzania poszczególnymi istotnymi rodzajami ryzyka w Banku.

2.7. Informacje w zakresie zasad zarządzania

1. Liczba stanowisk dyrektorskich Członków Zarządu

Członkowie Zarządu nie zajmują stanowisk dyrektorskich

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru Członków Zarządu oraz ich wiedzy (w tym specjalistycznej), umiejętności i doświadczenia, Strategia zróżnicowania wyboru Członków Zarządu, jego cele, zadania i zakres ich realizacji.

Procedury rekrutacyjne Banku mają na celu wskazanie odpowiednich kandydatów do pracy i dotyczą wszystkich stanowisk pracy w Banku.

Główne zasady wyłaniania i oceniania odpowiedzialności Członków Rady i Zarządu określone zostały w Statucie Banku.

Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku. Członków Rady Nadzorczej wybiera Walne Zebranie Przedstawicieli na okres 4 lat. Według stanu na 31 grudnia 2016r. w skład Rady wchodziło 9 członków. Członkowie Rady posiadają wiedzę i doświadczenie odpowiednie do pełnionej funkcji.

Zasady rekrutacji członków Zarządu zostały określone w „Regulaminie działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Sieradzu”. Zasady te stanowią:

- 1) Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza w głosowaniu tajnym.
- 2) Zarząd składa się z 3 członków w tym: Prezesa, Wiceprezesa i Członka Zarządu.

- 3) Powołanie Prezesa następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe; z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza.
- 4) Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu.
- 5) Co najmniej 2 członków Zarządu Banku, w tym Prezes Zarządu, powinno posiadać kwalifikacje i doświadczenie zawodowe dające rękojmię prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz pozostawać z Bankiem w stosunku pracy związanym z pełnioną funkcją.

3. Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania i raportowania o istotnych rodzajach ryzyka a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- a) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku,
- b) profilu ryzyka,
- c) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych,
- d) wyników testów warunków skrajnych,
- e) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka otrzymują:

Zarząd Banku w cyklach miesięcznych w zakresie:

- a) ryzyka kredytowego,
- b) ryzyka stopy procentowej,
- c) ryzyka płynności,
- d) ryzyka operacyjnego,

w cyklach kwartalnych w zakresie:

- a) ryzyka koncentracji,
- b) adekwatności kapitałowej,

w cyklach półrocznych w zakresie:

- a) ryzyku braku zgodności.

Rada Nadzorcza otrzymuje raporty w cyklach kwartalnych, półrocznych lub rocznych.

3. INFORMACJE Z ZAKRESU STOSOWANIA NORM OSTROŻNOŚCIOWCH

Bank Spółdzielczy w Sieradzu na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

4. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNDUSZY WŁASNYCH OBEJMUJĄ

4.1 Fundusze Własne.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania, opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych. Wysokość funduszy własnych (kapitał uznany) Banku od 01.01.2014 roku wyliczana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) i Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami i firmami inwestycyjnymi (CRD IV).

Główne zmiany uwzględniające stanowisko Komisji Nadzoru Finansowego, co do sposobu zaliczenia do kapitału uznanego, polegały na:

- 1) uznaniu funduszu udziałowego wg stanu na 31.12.2011r. z uwzględnieniem stopniowej amortyzacji; w 2016 roku stawka wynosiła 10%,
- 2) przyjęciu funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego w wartości 60%, po uwzględnieniu 40% amortyzacji,
- 3) zaliczeniu do kapitału Tier II rezerwy na ryzyko ogólne.

Na fundusze własne składał się kapitał Tier I oraz kapitał Tier II.

1. Poniższe zestawienie przedstawia poziom poszczególnych pozycji funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2016 roku.

	Wyszczególnienie	Kwota w tys. zł	Opis głównych cech instrumentu	Przypis Rozporządzenia CRR
1	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	11.306	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata (niepodzielony) oraz wpłat wpisowego	Art.26 ust.1
2	Fundusze ogólnego ryzyka	200	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata	Art. 26 ust.1 lit. f
3	Fundusz	273	Wartość udziałów członkowskich według stanu na	Korekty okresu przejściowego

	udziałowy		31.12.2011r. po uwzględnieniu amortyzacji w wysokości 30% w 2015r. i 10% w 2016r.	dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET I Art.483(1) do (3) i art.484-487 Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasad praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET I określone w art. 484-487.
4	Zatrzymane zyski za zgodą KNF	0	Zweryfikowany wynik finansowy netto 2016r. zaliczony za zgodą KNF	Art.26 ust.1 lit. c
5	Fundusz z aktualizacji wyceny	129	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych stosownie do Zarządzenia Ministra Finansów	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art.484 ust. 3
	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	11.908		
	Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne	-55		
1	Wartości niematerialne i prawne	-4	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z przepisami art.127 Prawa Bankowego	Art.36 ust.1 lit. b
2	Fundusz z aktualizacji wyceny	-51	Fundusz powstały z przeszacowania środków trwałych stosownie do rozporządzenia Ministra Finansów, pomniejszający fundusze własne w 40 % stosownie do zaleceń KNF	
	Kapitał podstawowy Tier I	11.853		
	Kapitał podstawowy Tier II	0		
	Fundusze własne razem	11.853		

2. Kapitał rezerwowy składa się z funduszu zasobowego i rezerwowego. W 2016 roku nastąpiło zwiększenie funduszu zasobowego ogółem o kwotę 400 tys. zł z podziału nadwyżki bilansowej za 2015 rok. Zmniejszenie funduszu w 2016 roku nie wystąpiło.
3. Podstawę obliczania funduszu udziałowego stanowi kwota opłaconych udziałów wg stanu na 31.12.2011 roku pomniejszona o wszelkie wpłaty, które miały miejsce w latach 2012-2016, zamortyzowana o 20% w roku 2014 oraz o kolejne 10% w roku 2015 i 2016.
4. Saldo funduszu ogólnego ryzyka bankowego na 31.12.2016 r. wynosiło 200 tys. zł. i w badanym okresie nie uległo zmianie.
5. Saldo funduszu z aktualizacji wyceny w 2016 r. wynosiło 129 tys. zł. i w badanym okresie nie uległo zmianie.
6. Wysokość funduszy własnych na dzień 31.12.2016 r. wynosiła 11.853 tys. zł. tj. 2.679 euro przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu 31.12.2016 r. (1EUR = 4.424PLN).
7. Wartość jednego udziału wynosi 200 zł.
8. Zaangażowanie kapitałowe Banku nie jest konsolidowane oraz nie pomniejsza funduszy własnych Banku.

5. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH.

5.1 Metody szacowania kapitału wewnętrznego oraz poziom adekwatności kapitałowej

1. Bank Spółdzielczy w Sieradzu stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego (BIA).

2. Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Bank jest obowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu Banku określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- kapitał regulacyjny,
- kapitał wewnętrzny.

W metodzie kalkulacji kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka, jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność.

W związku z wejściem w życie zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz trwającą nowelizacją przepisów krajowych podstawą dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są metody wyznaczania regulacyjnego wymogu kapitałowego wynikające zarówno z przepisów unijnych jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych - Uchwał KNF w sprawie wyznaczania adekwatności kapitałowej.

Szczegółowy sposób wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego opisany został w obowiązujących w Banku „Zasadach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”, natomiast kapitał wewnętrzny szacowany jest wg „Zasad szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”.

Bank dokonując szacowania kapitału wewnętrznego ustala, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyka ujęte w procesie oceny adekwatności kapitałowej (I Filar) tj.:

- 1) ryzyko kredytowe – przy zastosowaniu metody standardowej do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych,
- 2) ryzyko operacyjne - przy zastosowaniu metody podstawowego wskaźnika do wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych.

W ramach Filaru II wyodrębnione zostały następujące istotne ryzyka:

- 1) ryzyko płynności,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko koncentracji,
- 4) ryzyko braku zgodności,
- 5) ryzyko kapitałowe,
- 6) ryzyko wyniku finansowego.

W celu ustalenia sumarycznego wymogu kapitałowego, Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych ryzyk dotyczących zarówno Filaru I jak i Filaru II.

Suma wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka stanowi łączną wartość wewnętrznych wymogów kapitałowych.

Obowiązująca w Banku „Strategia zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” zobowiązuje Bank do takiego kształtowania pozycji bilansowych i pozabilansowych aby całkowity wymóg kapitałowy oraz wymóg na pokrycie dodatkowych

ryzyk wynikających z ”Zasad szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” nie przekroczył na koniec okresu sprawozdawczego funduszy własnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

5.2 Rezultat przeprowadzonej przez KNF oceny BION

Według stanu na dzień 31.12.2015 roku została przeprowadzona kontrola badanie i ocena nadzorcza (BION). Wynik oceny KNF nie wskazał na konieczność utworzenia dodatkowych wymogów.

5.3 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji

1) Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł)
1.	Ekspozycje wobec rządów i banków	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych	26
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	13
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	68
6.	Ekspozycje detaliczne	1.673
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2.254
8.	Ekspozycje , których dotyczy niewykonanie zobowiązania	158
9.	Ekspozycje Kapitałowe	68
10 .	Ekspozycje pozostałe	684
	RAZEM	4.944

2)Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na wagi ryzyka (w tys. zł)

Wyszczególnieni	Wartość ekspozycji	Wartość Ekspozycji Ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy	Struktura kapitału (w %)
Waga 0%	61.631	0	0	0,00%
Waga 20%	1.691	338	27	0,55%
Waga 35%	599	210	17	0,34%
Waga 50%	307	154	12	0,25%
Waga 75%	72.914	43.049	3.444	69,66%

Waga 100%	19.723	18.049	1.444	29,20%
Waga 150%	0	0	0	0%
razem	156.865	61.800	4.944	100%

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego i średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczanych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub do ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

5.4 Wymogi funduszy własnych w zakresie ryzyka kredytowego i operacyjnego

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”

Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł)
Fundusze własne, w tym:	11.853
Kapitał Tier I, w tym:	11.853
Kapitał podstawowy Tier I	11.853
Kapitał dodatkowy Tier I	0
Kapitał Tier II	0
Alokacja kapitału według wymagań dla Filara I	5.704
w tym:	
- z tytułu ryzyka kredytowego	4.944
- z tytułu ryzyka operacyjnego	760
Alokacja kapitału według wymagań Filara II	3.949
w tym:::	
- z tytułu ryzyka kredytowego	2.456
- z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu: przeszacowania	1.493
Łączny współczynnik kapitałowy	16,62%
Współczynnik kapitału Tier I	16,62%
Kapitał wewnętrzny	9.653
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	9,82%

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w § 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego i średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczanych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub do ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

5.5. Bufory kapitałowe

Tabela poniżej przedstawia ujawnienia w zakresie bufora antycyklicznego na dzień 31.12.2016r.

	Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	Dane w tys.zł
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	71.300
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0%
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0,00

6.UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA KREDYTOWEGO

6.1. Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

1. Należności przeterminowane rozumie się jako nie spłacone w terminie, określonym w umowie kwoty odsetek lub rat kapitałowych wobec Banku. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości.
2. Dla wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500,00 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji przeterminowana kwota przekracza 3.000,00 złotych.
3. Należności zagrożone (z rozpoznaną uratą wartości) są to należności banku (ekspozycje kredytowe), zaklasyfikowane do grupy „zagrożone”, o których mowa w przepisach w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Rozróżniamy następujące rodzaje należności zagrożonych:
  - 1) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych inne niż detaliczne:
    - a) Ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” – obejmujące:
      - ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy,

- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji,
- b) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto)
- c) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
- ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno – finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
  - ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony,
- 2) w odniesieniu do ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:
- a) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy,
- b) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
- ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy,
  - ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,

- ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

6.2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka

1. Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2014r poz. 1811 z późn. zm.) oraz zasady określone w „Procedurze tworzenia rezerw celowych nas ryzyko związane z działalnością banku”.

2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do korekt wartości i rezerw.

Aktywa i zobowiązania Bank wycenia zgodnie z przepisami rozdziału 5 Rozporządzenia Ministra Finansów z 1 października 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z2013r, poz. 329 z późn. zm.).

Aktywa finansowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, pomniejszonego o utworzone rezerwy celowe.

Trwałe aktywa finansowe wycenia się według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisu z tytułu trwałej utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się: według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości. Wartości niematerialne i prawne wycenia się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości. Zobowiązania finansowe wycenia się według zamortyzowanego kosztu.

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe, w tym udzielone zobowiązania

pozabilansowe o charakterze bezwarunkowym, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych

stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze warunkowym,

w przypadku gdy postanowienia umowy kredytu:

- 1) gwarantują Bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania, lub
- 2) uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i nie budzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika,

w przypadku gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub

- 3) uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych o kwotę odpowiadającą uruchamianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii „normalne”.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- a) kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele nie związane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- b) w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
  - terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, ale z uwzględnieniem przewidywanej kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej w związku z restrukturyzacją zadłużenia.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych na koniec każdego miesiąca.

Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę:

- sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika dokonaną na koniec każdego kwartału wg danych ekonomicznych kwartału poprzedniego,
- terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Kryterium sytuacji ekonomiczno finansowej dłużnika stosuje się co najmniej raz na rok

- w przypadku ekspozycji kredytowych spełniających łącznie następujące warunki:
  - a) ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne”,
  - b) kwota ekspozycji kredytowej łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza równowartości 700.000,00 zł.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie

przekraczającej 200 zł, nie wymaga przekwalifikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Podstawa tworzenia rezerwy celowej na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” lub do grupy „zagrożone”, z wyjątkiem ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych może być pomniejszona w zależności od indywidualnej oceny jakości zabezpieczeń o wartość zabezpieczeń wynikających z obowiązujących regulacji.

6.3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średni stan ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

1. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średni stan ekspozycji za okres od 31.12.2015 r do 31.12.2016r. w podziale na klasy w okresie od przedstawia poniższe zestawienie (dane w tys. zł).

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016r.	Średni stan w okresie od 31.12.2015r. do 31.12.2016r.
1	ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	739	657
2	Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych	1.666	1.575
3	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	332	465
4	ekspozycje wobec instytucji	57.726	57.073
5	ekspozycje wobec przedsiębiorców	921	2.696
6	ekspozycje detaliczne	36.127	39.340
7	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	44.816	37.935
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1.978	2.530
9	ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
10	ekspozycje kapitałowe	845	846

1	inne ekspozycje	11.715	10.312
1			
RAZEM		156.865	153.429

6.4. Struktura geograficzna dla istotnej klasy ryzyka.

Istotnym regionem geograficznym jest Gmina Sieradz na terenie której działalność sprzedażową prowadzi O/Sieradz – największy ze wszystkich Oddziałów naszego Banku. Ryzyko koncentracji geograficznej Bank identyfikuje jako ryzyko istotne z uwagi na to, iż Oddział w Sieradzu działa w znacznym stopniu na obszarze miejskim i ma w bliskim sąsiedztwie i otoczeniu silną konkurencję ze strony innych instytucji finansowych, obejmując jednocześnie swym zasięgiem największy obszar działania Banku, stanowiący 50,29 % łącznej kwoty wartości ekspozycji.

6.5. Rozkład ekspozycji w zależności od typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach oraz strukturą zaangażowania w branże.

1) struktura zaangażowania Banku wobec sektora finansowego :

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość (w tys. zł)
	Banki	58.466
1	Należności normalne	58.46
	Należności pod obserwacją	—
	Należności zagrożone	—
	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	—
2	Należności normalne	—
	Należności pod obserwacją	—
	Należności zagrożone	—
	Pomocnicze instytucje finansowe	—
3	Należności normalne	—
	Należności pod obserwacją	—
	Należności zagrożone	—

4	Instytucje ubezpieczeniowe	–
	Należności normalne	–
	Należności pod obserwacją	–
	Należności zagrożone	–
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		58.466

2) struktura zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego:

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość (w tys. zł)
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	579
	Należności normalne	579
	Należności pod obserwacją	–
	Należności zagrożone	–
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	20.492
	Należności normalne	17.032
	Należności pod obserwacją	1.132
	Należności zagrożone	2.328
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	17.716
	Należności normalne	17.716
	Należności pod obserwacją	–
	Należności zagrożone	–
4.	Osoby prywatne	8.896
	Należności normalne	8.891
	Należności pod obserwacją	–
	Należności zagrożone	5
5.	Rolnicy indywidualni	34.044
	Należności normalne	32.848
	Należności pod obserwacją	1.194
	Należności zagrożone	2
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	61
	Należności normalne	61
	Należności pod obserwacją	–

Należności zagrożone	–
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	81.788

3) Struktura zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego:

Wyszczególnienie	Wartość (w tys. zł)
Należności normalne	1.998
Należności pod obserwacją	–
Należności zagrożone	–
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	1.998

4) Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach (z przyznanymi niewykorzystanymi liniami kredytowymi) według stanu na dzień 31.12.2016r. przedstawia poniższa tabela:

Lp	Branże	Wartość (w tys. zł)
1.	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	38.393
2.	Przetwórstwo przemysłowe Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę, parę wodną i powietrze do układów	9.998
3.	Budownictwo	1.200
4.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	13.478
5.	Transport, gospodarka magazynowa	6.233
6.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznym	564
7.	Informacja i komunikacja	0
8.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	888
9.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	87
10.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	999
11.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0
12.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	2.023

13.	Edukacja	0
14.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	140
15.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0
16.	Pozostała działalność usługowa	7.113
17.	Inne(górnictwo i wydobywanie, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją organizacje i zespoły eksterytorialne, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi)	20
Razem zaangażowanie z wyłączeniem osób prywatnych		81.136

6.6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorię ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na istotne klasy należności, według stanu na dzień 31.12.2016r. przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł) :

Istotne klasy należności	a'vista	1-30 dni	1-3 m-cy	3-6 m-cy	6-12 m-cy	1-2 lat	2-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	Powyżej 20 lat
<i>Należności od sektora finansowego</i>	11.120	45.270	500	1.530						
<i>Przedsiębiorstwa i spółki Prywatne oraz Spółdzielnie</i>	3.019	3.363	270	401	972	4.269	8.065	695	201	606
<i>Ekspozycje wobec gospodarstw domowych</i>	183	2.122	3.087	4.227	9.147	12.284	17.103	8.681	3.963	411
RAZEM	14.322	65.077	3.857	6158	10.119	16.553	25.168	9.376	4.164	1.017

6.7. Podział na istotne branże lub typy kontrahenta – kwoty

- 1) **Ekspozycje o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, przedstawione oddzielnie,**
- 2) **korekt z tytułu szczególnego i ogólnego rodzaju ryzyka kredytowego,**
- 3) **narzutów związanych z korektami z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego w danym roku sprawozdawczym.**

Strukturę należności zagrożonych w wartości bilansowej, tj. po pomniejszeniach o utworzone rezerwy celowe i pobraną prowizję od udzielonych kredytów rozliczoną wg ESP w rozbiciu na istotne branże według stanu na dzień 31.12.2016 r. przedstawia poniższe tabela:

L.p	Branże	Wartość w tys. zł.
1.	<u>Budownictwo</u> Należności zagrożone (kredyt i odsetki) 750 Kredyty zagrożone, w tym: 750 <i>Kredyty przeterminowane</i> 750 Rezerwy celowe 355 Korekta wartości 0 Odsetki 0	
2.	<u>Przetwórstwo przemysłowe</u> Należności zagrożone (kredyt i odsetki) 2608 Kredyty zagrożone, w tym: 2256 <i>Kredyty przeterminowane</i> 2256 Rezerwy celowe 675 Korekta wartości 0 Odsetki 352	
	Razem wartość bilansowa	2.328

Uzgodnienie zmian korekty o szczególne im ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości.

Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Stan rezerw na początek i koniec roku obrotowego 2016 r. oraz ich zmiany przedstawia tabela
(w tys. zł)

Kategorie należności	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia rezerw (utworzenie)	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku obrotowego
Należności normalne	20	7	0	9	18
- sektor finansowy	0		0	0	0
- sektor niefinansowy	20	7	0	9	18
sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności pod obserwacją	13	5	0	0	18
sektor finansowy	0	0	0	0	0
sektor niefinansowy	13	5	0	0	18
sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności poniżej standardu	2	0	0	1	1
sektor finansowy	0	0	0	0	0
sektor niefinansowy	2	0	0	1	1
sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności wątpliwe	4	0	0	4	0
sektor finansowy	0	0	0	0	0
sektor niefinansowy	4	0	0	4	0
sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Należności stracone	204	848	0,00	7	1.045
sektor finansowy	0	0	0	0	0
- sektor niefinansowy	204	848	0	7	1045
- sektor budżetowy	0	0	0	0	0
Razem	243	860	0,00	21	1.082

Stan korekt wartości z tytułu zapłaconych przez klienta prowizji od udzielonych kredytów na początek i koniec 2016r. zaprezentowano w poniższej tabeli (dane w tys.zł.)

Korekty wartości (ESP)	Stan na początek roku obrotowego	%	Stan na koniec roku obrotowego	%
I. Sektor niefinansowy				
- w sytuacji normalnej	664	94,72%	673	95,72%
- w sytuacji pod obserwacją	35	5,00%	30	4,28%
- w sytuacji poniżej standardu	0	0,00%	0	0%
-w sytuacji wątpliwej	0	0%	0	0%
-w sytuacji straconej	2	0,28%	0	0%
RAZEM	701	100%	703	100%
II. Sektor budżetowy				
w sytuacji normalnej	1	X	6	X

7. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE STOSOWANYCH TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO

Jako zabezpieczenie spłaty udzielonych kredytów Bank przyjmuje następujące rodzaje zabezpieczenia wymienione w „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku w Banku Spółdzielczym w Sieradzu” i są to:

- 1) weksel własny in blanco,
- 2) poręczenie wekslowe (awal),
- 3) poręczenie cywilne,
- 4) gwarancja bankowa,
- 5) przelew (cesja) wierzytelności,
- 6) przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- 7) zastaw rejestrowy,
- 8) zastaw finansowy,
- 9) kaucja,
- 10) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

- 11) hipoteka,
- 12) oświadczenie patronackie,
- 13) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym,
- 14) inne zabezpieczenia.

Bank dokonuje podziału ekspozycji na poszczególne rodzaje zabezpieczeń według wartości: kapitał ekspozycji i wartość nominalna zobowiązania pozabilansowego udzielonego.

Wartość oraz adekwatność przyjętych zabezpieczeń spłaty kredytów jest przez Bank oceniana na poziomie uzależnionym od: ich stopnia płynności, długoterminowej stabilności, wartości ewentualnego czasu zbycia zabezpieczenia.

Zasady polityki w zakresie narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia.

- 1) W procesie ustanawiania prawnych form zabezpieczeń spłaty kredytów, głównie w celu ograniczenia ryzyka prawnego, jak również ryzyka braku zgodności, Bank dokłada szczególnej staranności w konstruowaniu umów z klientem.
- 2) W szczególności w umowach z klientem powinny znaleźć się zapisy dotyczące:
  - a) zobowiązania klienta do ubezpieczenia rzeczy objętej zabezpieczeniem i scedowania prawa z tego zabezpieczenia na rzecz Banku, jeżeli szczegółowe procedury przy poszczególnych produktach kredytowych i zabezpieczeniach tego wymagają,
  - b) zobowiązania klienta do informowania Banku o zmianie lokalizacji rzeczy(ruchomej) przyjętej na zabezpieczenie,
  - c) konieczność uzupełnienia przez klienta dokumentacji związanej z zabezpieczeniem zwłaszcza w przypadkach, w których istnieje niebezpieczeństwo zaspokajania się Banku z przedmiotu zabezpieczenia.

8. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE KORZYSTANIA Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)

W 2016 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI).

9. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA RYNKOWEGO (WALUTOWEGO)

Bank nie prowadzi działalności walutowej.

10. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA OPERACYJNEGO.

Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych; definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

Proces ewidencji incydentów ryzyka operacyjnego realizowany jest za pomocą programu informatycznego wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez rejestrację, pomiar i analizę ryzyka.

Bank szacuje straty z tytułu ryzyka operacyjnego zarówno faktyczne jak i potencjalne w oparciu o macierz ryzyka operacyjnego, która uwzględnia prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia a także konsekwencje ekonomiczne ($IR = \text{prawdopodobieństwo} \times \text{konsekwencje}$) tj. jak poniżej:

MAPA RYZYKA OPERACYJNEGO

		Prawdopodobieństwo		
		Niskie 1	Średnie 2	Wysokie 3
Konsekwencje	Bardzo wysokie 4	IR = 4 niskie prawdopodobieństwo wystąpienia bardzo wysokie konsekwencje ekonomiczne od 100.000,00 zł	IR = 8 średnie prawdopodobieństwo wystąpienia bardzo wysokie konsekwencje ekonomiczne od 100.000,00 zł	IR = 12 wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia bardzo wysokie konsekwencje ekonomiczne od 100.000,00 zł
	Wysokie 3	IR = 3 niskie prawdopodobieństwo wystąpienia wysokie konsekwencje ekonomiczne od 10.000,00 zł	IR = 6 średnie prawdopodobieństwo wystąpienia wysokie konsekwencje ekonomiczne od 10.000,00 zł	IR = 9 wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia wysokie konsekwencje ekonomiczne od 10.000,00 zł

		Prawdopodobieństwo		
		Niskie 1	Średnie 2	Wysokie 3
	Średnie 2	IR = 2 niskie prawdopodobieństwo wystąpienia średnie konsekwencje ekonomiczne od 10,00 zł do 9.999,99 zł	IR = 4 średnie prawdopodobieństwo wystąpienia średnie konsekwencje ekonomiczne od 10,00 zł do 9.999,99 zł	IR = 6 wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia średnie konsekwencje ekonomiczne od 10,00 zł do 9.999,99 zł
	Niskie 1	IR = 1 niskie prawdopodobieństwo wystąpienia niskie konsekwencje ekonomiczne do 9,99 zł	IR = 2 średnie prawdopodobieństwo wystąpienia niskie konsekwencje ekonomiczne do 9,99 zł	IR = 3 wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia niskie konsekwencje ekonomiczne do 9,99 zł

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego prowadzony jest zgodnie z klasyfikacją zawartą w Rekomendacji M , czyli wg 7 kategorii i przypisane im straty przedstawiono poniżej:

Zdarzenia	Straty brutto
1 - oszustwa wewnętrzne,	0 tys. zł
2 – oszustwa zewnętrzne,	0 tys. zł
3 – Polityka kadrowa i bezpieczeństwo w miejscu pracy,	0 tys. zł
4 – Klienci, produkty i praktyki biznesowe,	0 tys. zł
5 – Uszkodzenia aktywów,	0 tys. zł
6 – Zakłócenia działalności i błędy systemów,	0 tys. zł
7 – Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami.	0 tys. zł

Najczęściej występującymi zdarzeniami operacyjnymi na przestrzeni 2016 roku były:

- **Błędy wypłaty środków,**
- **Błędy księgowe, błędy atrybutów rejestracji,**
- **Usunięcie dokumentów księgowych,**
- **Błędy logowania,**
- **Operacje poniżej dostępnych środków.**

W Banku ponad 90% ogółu zdarzeń operacyjnych zalicza się wedle rekomendacji M do kategorii 7.

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez zastosowanie poniższych działań:

- a) zawiązanie umów o wykonywanie czynności należących do zakresu działania banku przez podmioty zewnętrzne o niskim poziomie ryzyka operacyjnego,
- b) zabezpieczenie prawne wiarygodności banku wynikające z umów z klientami i kontrahentami,
- c) ubezpieczenie na wypadek zdarzeń operacyjnych, zapewniające utrzymywanie ryzyka operacyjnego na poziomie nie zagrażającym bezpieczeństwu funkcjonowania banku; plany utrzymania ciągłości działania na wypadek utraty ciągłości krytycznych procesów, niezbędnych do funkcjonowania banku.

Podjęte działania zapobiegawcze mają na celu ograniczenie występowania czynników ryzyka błędów pracowników; klientom oferuje się konta internetowe i zlecenia stałe w celu zmniejszenia ilości wpłat kasowych, jak również karty bankomatowe w celu zmniejszenia wypłat kasowych. Na bieżąco prowadzony jest monitoring rachunków w celu niedopuszczenia do powstania zadłużeń przeterminowanych. W miarę potrzeb, możliwości i zaleceń weryfikuje się obowiązujące regulacje zgodnie z Rekomendacjami KNF jak również realizuje zalecenia pokontrolne.

11. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE EKSPOZYCJI KAPITAŁOWYCH

Zróźnicowanie między ekspozycjami pod względem ich celów, w tym w zakresie zysków kapitałowych oraz celów strategicznych, a także przegląd stosowanych technik rachunkowości oraz metod wyceny, w tym zasadnicze założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz wszystkie znaczące zmiany tych praktyk.

Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia oraz stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk przedstawiono poniżej.

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży, nie notowane na giełdzie na dzień 31.12.2016r.:

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Ilość akcji/udziałów	Wartość bilansowa w tys. zł	Cel nabycia
1.	Akcje Spółdzielczej Grupy Bankowej - Bank S.A	7430	743	Przyczyny strategiczne
	RAZEM	-	743	

Saldo dotyczy bankowych papierów wartościowych i zostało potwierdzone na dzień 31.12.2016 roku w wysokości wskazanej w księgach rachunkowych.

Bank posiada Bankowe Papiery Wartościowe SGB – Bank S.A. wyemitowanych przez SGB-Bank S.A. o wartości 100 tys. zł. Wartość BPW wraz z naliczonymi odsetkami na 31.12.2016r. wynosi 101 tys. zł. zasady naliczania i wypłaty odsetek od BPW określone zostały w prospekcie emisyjnym SGP – Bank S.A.

Według przyjętych w Banku Zasad rachunkowości aktywa i zobowiązania finansowe Bank wycenia w oparciu o następujące zasady;

- 1) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości rynkowej, a aktywa finansowe (udziały, akcje), dla których nie istnieje aktywny rynek według wartości godziwej. Różnicę wartości rynkowej lub wartości godziwej zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,
- 2) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
- 3) udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności Banku, które nie są przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej,
- 4) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, wyliczonej w oparciu o wartość księgową podmiotu emitującego, nie wyższą niż cena nabycia, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał(fundusz) z aktualizacji wyceny,
- 5) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się metodą praw własności. Pozostałe akcje i udziały zaliczane do aktywów trwałych wycenia się według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości,
- 6) akcje dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości rynkowej, a jeśli nie istnieje aktywny rynek, akcje wycenia się w wartości godziwej,
- 7) zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wycenia się według wartości godziwej, Skutki zmiany wartości godziwej odnosi się do przychodów lub kosztów z operacji finansowych,
- 8) zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

12. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE NARAŻENIA NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO

Ryzyko stopy procentowej jest to możliwy negatywny wpływ zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

Comiesięczny pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie wrażliwe aktywa i pasywa.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia cztery kategorie ryzyka:

- ryzyko przeszacowania (niedopasowanie terminów zapadalności / wymagalności),
- ryzyko bazowe,
- ryzyko opcji klienta,
- ryzyko krzywej dochodowości.

Najważniejszą część ryzyka stopy procentowej w Banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym.

Pomiar ryzyka przeszacowania oraz bazowego polega na porównaniu wielkości aktywów Banku przeszacowywanych w danym przedziale czasowym z wartością pasywów w tym samym przedziale czasowym, w podziale na poszczególne stopy referencyjne (stawki bazowe).

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje metody:

- 1) lukę przeszacowania,
- 2) metodę wyniku odsetkowego (dla pozycji o terminach przeszacowania do 12 m-cy),
- 3) metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej
(służy do oceny ryzyka dla pozycji o terminach przeszacowania powyżej 1 roku),
- 4) analizę wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej

Bank dokonuje testów warunków skrajnych dla zaistnienia następujących sytuacji:

- 1) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wynik finansowy;
- 2) wysokiego wzrostu wykorzystywania przez klientów opcji i jego wpływu na wynik finansowy;

- 3) wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału.

Dla testów wymienionych w pkt 1 i 2 obliczona zmiana wyniku, stanowi podstawę do oszacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej.

W teście wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wynik finansowy założona jest zmiana stopy procentowej o 200 p.b. Wykorzystywana jest metoda wyniku finansowego przy jednoczesnym uwzględnieniu niedoskonałych powiązań zmian stóp referencyjnych oraz niejednakowych zmian stop procentowych odnoszących się do różnych terminów, a dotyczących stawek WIBOR.

Wyniki testu - uwzględniające ryzyko przeszacowania i bazowe - są następujące:

Wyniki pomiaru na 31.12.2016r			
Zmiana oprocentowania	Zmiana wyniku odsetkowego w tys. zł	% funduszy własnych	% wyniku odsetkowego
2,00 %	1 351	11,4 %	34,7 %
-2,00 %	- 1 659	14,0 %	41,4 %

Dokonując oceny ryzyka przeszacowania i bazowego – spadek stóp procentowych o 2 pp. spowoduje obniżenie wyniku odsetkowego Banku w skali jednego roku o 1 659 tys. zł co stanowi 14,0 % funduszy własnych oraz 41,4 % wyniku odsetkowego.

Z kolei wzrost stóp procentowych o 2 pp. spowoduje zwiększenie wyniku odsetkowego Banku w skali jednego roku o 1 351 tys. zł co stanowi 11,4 % funduszy własnych oraz 34,7% wyniku odsetkowego.

W teście wysokiej zmiany stóp procentowych i jej wpływu na wartość zaktualizowaną kapitału założona jest zmiana stopy procentowej o 200 p.b. Wykorzystywana jest metoda zaktualizowanej wartości ekonomicznej.

Wyniki testu na 31.12.2016 r są następujące:

Zmiana krzywej zerokuponowej	Wartość ekonomiczna Banku	Zmiana wartości ekonomicznej Banku	Wpływ zmiany stóp proc. o +/- 200 pb na wartość ekonomiczną	% FW
brak zmian	53 707	-		
+ 200 pb	53 825	69	69	0,58%
- 200 pb	53 612	-59		

Dokonując oceny w/w testu – spadek stóp procentowych o 2 pp. spowoduje obniżenie wartości ekonomicznej Banku o 59 tys. zł, natomiast wzrost stóp o 2 pp. spowoduje zwiększenie tej wartości ekonomicznej o 69 tys. zł. Wpływem zmiany stop procentowych o 200 pb. na wartość ekonomiczną Banku jest większa z wartości bezwzględnej w/w różnic, a zatem jest to kwota 69 tys. zł, co stanowi 0,58 % funduszy własnych.

W zakresie przyszłych wcześniejszych spłat produktów kredytowych Bank pobiera prowizję rekompensacyjną. W przypadku wcześniejszego wycofania depozytów przez Klientów Bank nie stosuje sankcji w postaci dodatkowych opłat lub prowizji. W takich przypadkach Klient otrzymuje niższe odsetki lub nie otrzymuje ich wcale.

13. EKSPOZYCJE NA POZYCJE SEKURTYZACYJNE

Na dzień 31.12.2016 roku Bank nie posiadał ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne

14. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE

- Zasady ustalania wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zostały zawarte w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Sieradzu”. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem, nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka poza zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą skłonność do ryzyka Banku i wspiera realizację strategii działalności oraz ogranicza konflikt interesów.
- Do stanowisk kierowniczych w Banku w rozumieniu Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku, zalicza się stanowiska, na których zatrudnione osoby posiadają kompetencje do podejmowania decyzji

inwestycyjnych w wysokości powyżej 5,0% funduszy własnych Banku. Bank nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym ustala, iż zapisy Polityki dotyczyć będą członków Zarządu Banku.

3. Za osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku, uznaje się:
  - a) Prezesa Zarządu
  - b) Wiceprezesa Zarządu
  - c) Członka Zarządu
4. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze składa się z wynagrodzenia stałego (wynagrodzenie zasadnicze) oraz wynagrodzenia zmiennego (premia roczna).
Do wynagrodzeń zmiennych nie zalicza się nagród jubileuszowych, odpraw emerytalno-rentowych, a także innych świadczeń wypłacanych na podstawie przepisów ustawowych.
5. Wynagrodzenie stałe wypłacane jest w okresach miesięcznych.
Wynagrodzenie zmienne – premia roczna jest przyznawana i wypłacana w okresach rocznych.
6. Ocena efektów pracy członka Zarządu Banku dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 poprzednie z zastrzeżeniem zapisu dotyczącego podstawy oceny w poszczególnych latach.
7. Kryteriami oceny efektów pracy są:
  - 1) jakość portfela kredytowego,
  - 2) realizacja planu finansowego Banku,
  - 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).
8. Jakość portfela kredytowego mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych (suma ekspozycji zaklasyfikowanych do 2, 3, i 4 grupy ryzyka) w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym.
9. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:
  - 1) utrzymania udziału, o którym mowa w punkcie 8 na poziomie nie wyższym niż średnia w zrzeszeniu SGB,
  - 2) realizacji planu finansowego Banku tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 100% planowanego wyniku,
  - 3) pozytywnej oceny realizacji przyjętej strategii (kierunków działania)

10. Oceny dokonywane są dwuetapowo tj. w momencie przyznania premii oraz w momencie uruchomienia części odroczonej.
11. Podstawą oceny dokonanej w:
  - a) 2013 roku - są efekty pracy członka Zarządu w 2012 roku
  - b) 2014 roku – są efekty pracy członka Zarządu w latach 2012 i 2013,
  - c) w kolejnych latach - efekty pracy członka Zarządu za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.
12. Przy ocenie pracy członka Zarządu Banku Rada Nadzorcza uwzględnia zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto.
13. Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członków Zarządu Banku.
14. Łączna kwota premii rocznej dla członków Zarządu Banku ustalana jest w wysokości 5 % rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego netto z zastrzeżeniem, że wysokość premii nie może być większa niż 15% osiągniętego w danym roku przez członka zarządu wynagrodzenia zasadniczego.
15. Wypłata części odroczonej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny jakości portfela kredytowego za okres oceny przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku (w przypadku, gdy Bank dokonuje odroczenia części przyznanej premii rocznej).
16. Rada Nadzorcza podejmuje decyzję o przyznaniu premii rocznej w formie uchwały dla poszczególnych członków Zarządu Banku .
17. 60% premii rocznej wypłacane jest niezwłocznie po przyznaniu. Wypłata premii rocznej następuje jednorazowo (część premii rocznej nie jest odraczana), jeżeli w roku podlegającym ocenie spełniony jest jeden z poniższych warunków:
  - a) suma bilansowa Banku nie przekracza kwoty 200 mln PLN,
  - b) dynamika portfela kredytowego Banku rok do roku nie przekracza 120%.
18. Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej premii rocznej oraz podejmuje decyzję o jej wypłacie z zastrzeżeniem, że pierwsza weryfikacja dokonywana była przy ocenie dokonywanej w 2014 roku za lata 2012 i 2013), następne weryfikacje dokonywane są w kolejnych latach.
19. Część odroczonej premii rocznej akceptowana jest przez Radę Nadzorczą pod warunkiem spełnienia kryterium wskazującego, że akceptowalny poziom ryzyka kredytowego nie został przekroczony (np. wskaźnik kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym).

20. Ustanie stosunku pracy członka Zarządu Banku w okresie oceny nie powoduje pozbawienia go prawa do części odroczonej premii rocznej. W takiej sytuacji, ocena pracy członka Zarządu pod kontem wypłaty części odroczonej premii rocznej, obejmuje okres pełnienia funkcji członka Zarządu oraz konsekwencje podjętych w tym okresie decyzji.
21. Zbiorne informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu według stanu na 31.12.2016 rok.
22. Wartość wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska w rozumieniu zasad „*Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Sieradzu*” w 2016 roku zawarto w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe	Wynagrodzenie zmienne	Razem	struktura
Zarząd	3	305.333,33	0,00	305.333,33	0,00%

23. Wg stanu na 31.12.2016r. nie dokonano wypłaty członkom Zarządu wynagrodzeń z odroczoną wypłatą, nie dokonano płatności wynagrodzenia zmiennego w związku z zakończeniem zatrudnienia przez członka Zarządu.

15. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE RYZYKA PŁYNNOSCI I POZYCJI PŁYNNOSCIOWEJ (WYMOGI INFORMACYJNE WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI P

15.1 Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- 1) Prezes Zarządu w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem płynności.
- 2) Członek Zarządu w zakresie nadzoru nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

- Rada Nadzorcza – która:
  - 1) w ramach pełnionego nadzoru dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku,
  - 2) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,

- 3) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank,
  - 4) zatwierdza scenariuszowe plany awaryjne płynności.
- Zarząd:
    - 1) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności,
    - 2) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności,
    - 3) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad zarządzania płynnością,
    - 4) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.
  - Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, wykonujący zadania związane z:
    - 1) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury zarządzania płynnością oraz przygotowywaniem propozycji jej zmian dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
    - 2) zgłaszaniem potrzeb zmian w polityce płynnościowej Banku,
    - 3) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
    - 4) proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
    - 5) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej,
    - 6) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
    - 7) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
    - 8) oceną poziomu ryzyka płynności,
    - 9) weryfikowaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR,
    - 10) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
    - 11) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych,

- 12) opracowywaniem propozycji rekomendacji wydawanych przez Zarząd Banku dla komórki zarządzającej mających na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
  - 13) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Zespół Finansowo - Księgowy – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, wykonujący zadania związane z:
    - 1) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR,
    - 2) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
    - 3) przygotowywaniem propozycji zmian procedury zarządzania płynnością dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową.
  - Pozostałe komórki lub osoby odpowiedzialne za:
    - 1) kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych,
    - 2) sporządzanie wykazu kredytów do ewentualnej odsprzedaży na potrzeby Planu awaryjnego,
    - 3) przekazywanie do komórki zarządzającej informacji niezbędnych do sporządzania prognoz przepływów pieniężnych.

15.2 Sposób pozyskiwania finansowania działalności

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz instytucji samorządowych,
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów,
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania,
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego,
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

Oferta Banku w zakresie depozytów skierowana jest do osób fizycznych, rolników, podmiotów gospodarczych oraz instytucji samorządowych. Bank dywersyfikuje ofertę pod względem terminu wymagalności oraz charakteru depozytu, tj. depozyty terminowe i bieżące.

15.3 Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

Funkcje skarbowe są to zadania wykonywane przez komórkę zarządzającą, tj. Zespół Finansowo - Księgowy, natomiast funkcje zarządzania płynnością są to zadania wykonywane przez komórkę monitorującą, tj. Zespół Analiz i Ryzyk Bankowych, co wynika z Zasad zarządzania płynnością. Funkcje te wykonywane są na poziomie Centrali i są w pełni scentralizowane.

15.4 Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia

Bank Spółdzielczy w Sieradzu jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB i w związku z tym podział zadań jest następujący:

Bank Zrzeszający:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banku,
- 2) zabezpieczenie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniem w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczenie płynności śróddziennej dla Banku,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banku,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Banku zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) udzielanie kredytów rewolwingowych Bankom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 7) gromadzenie nadwyżek środków Banku,
- 8) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 9) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 10) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności LCR,
- 11) pośredniczenie w zakupie przez Bank papierów wartościowych w ramach ustalonych limitów,
- 12) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 13) wsparcie Banku w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczania krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Spółdzielnia:

- 1) udzielenie pomocy płynnościowej Bankowi zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.inn. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalenie limitów ryzyka płynności,
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

15.5 Rozmiar i skład nadwyżki płynności

Lp	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki
1	Norma krótkoterminowa ponad minimum M1	24 980 tys. zł
2	Norma długoterminowa ponad minimum M2	1 557 tys. zł
3	LCR ponad minimum	251 %

Częścią składową nadwyżki normy krótkoterminowej ponad minimum M1 jest uzupełniająca rezerwa płynności wynosząca na 31.12.2016r – łącznie 39 004 tys. zł. Nadwyżka dotyczy lokat z Banku Zrzeszającym do 30 dni, których stan na 31.12.2016r wyniósł 33 100 tys. zł.

LCR ponad minimum jest to wyrażony w procentach iloraz aktywów płynnych i odpływów płynności pomniejszonych o przyływy płynności.

15.6 Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

Lp	Nazwa	Wielkość	Limit wynikający z przepisów
1	Norma krótkoterminowa M1	0,36	0,20
2	Norma długoterminowa M2	1,15	1,00
3	Wskaźnik LCR	307 %	70%*0,8=0,56 %

15.7 Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

Lp	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta w tys. zł	Luka bilansowa skumulowana w tys. zł	Luka prosta (z pozabilansem) w tys. zł	Luka skumulowana (z pozabilansem) w tys. zł
1	Przedział do 1 miesiąca	33 948	44 509	32 280	42 592
2	Przedział do 3 miesięcy	2 125	46 633	2 084	44 676
3	Przedział do 6 miesięcy	-12 746	33 887	-12 746	

15.8 Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu:

1. Bank Spółdzielczy w Sieradzu jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. Celem funkcjonowania tego systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego uczestnika. W ramach tego systemu funkcjonuje mechanizm pomocowy, w ramach którego Bank:
  - a) przez cały czas utrzymuje odpowiedni poziom środków na rachunku Minimum Depozytowego,
  - b) dokonuje wpłat na Fundusz Pomocowy.
2. W ramach funkcjonującego w zrzeczeniu systemu Ochrony IPS w uzasadnionych sytuacjach udziela uczestnikom systemu pomocy zwrotnej z Funduszu Pomocowego. Pomoc ta może mieć formę:
  - a) pożyczki płynnościowej,
  - b) pożyczki restrukturyzacyjnej,
  - c) kaucji ustanowionej celem zabezpieczenia wierzytelności wymagającej utworzenia rezerwy celowej,
  - d) gwarancji, poręczenia lub innych zabezpieczeń,
  - e) nabycia wierzytelności,
  - f) pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych,
  - g) objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku,
  - h) wniesienia wkładów pieniężnych do Banku.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody Walnego Zgromadzenia jednostki zarządzającej pomoc ze środków Funduszu Pomocowego może przybrać charakter bezzwrotny.
4. W ramach dodatkowego zabezpieczenia płynności Bank jest zobowiązany do przestrzegania wewnętrznych limitów płynnościowych systemu ochrony, tj.: wskaźnika LCR, wskaźnika NSFR (min. 100%), nadzorczych miar płynności (min. 0,20; 1,0).

15.9 Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

1. Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:
  - a) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
  - b) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
  - c) koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
  - d) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
  - e) istnienie dużej nadpłynności, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy Banku,
  - f) ograniczone możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym,
  - g) brak wypełniania wewnętrznych limitów systemu ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa (pomimo braku konieczności ich spełniania na poziomie indywidualnym
  - h) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów
  - i) wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
  - j) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych.

15.10 Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

1. Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:
  - a) oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,

- b) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- c) różne terminy wymagalności depozytów,
- d) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

15.11 Techniki ograniczania ryzyka płynności

1. Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:
  - a) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
  - b) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
  - c) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
  - d) uczestnictwo w Systemie Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
  - e) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
  - f) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
  - g) systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych na potrzeby ustalania wymogów kapitałowych na pokrycie nieoczekiwanych strat w sytuacjach szokowych,
  - h) systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

15.12 Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.

- 1) **płynność bieżąca** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- 2) **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- 3) **płynność średnioterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
- 4) **płynność długoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,

- 5) **płynność płatnicza** – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- 6) **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem ‘horyzoncie przeżycia’.

Pozostałe pojęcia są określone w procedurze wewnętrznej – Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Sieradzu.

15.13 Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Bank inwestuje nadwyżki środków na rachunku lokat terminowych w Banku Zrzeszającym. Z nadwyżek środków, które – po założeniu lokaty - pozostaną na rachunku bieżącym, a które mogą wynikać z zaistnienia nieprzewidzianych okoliczności zakładana jest lokata overnight.

15.14 Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów, procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

15.15 Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych uwzględniając zapisy znowelizowanej Rekomendacji P

Plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

15.16. Polityka utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowania na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych lub zaciągniętych kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - wykorzystania przyznanych linii kredytowych,

- sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
- pozyskanie niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego, –
pozyskanie pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
- przyrostu depozytów.

Rezerwa płynności zgodnie z rozporządzeniem CRR oraz Uchwałą płynnościową KNF rozumiane są jako aktywa płynne i z tego tytułu Bank utrzymuje nadwyżki płynności w gotówce w wielkości niezbędnej do prawidłowej i niezakłóconej obsługi gotówkowej.

Bank przystępując do systemu ochrony IPS jako rezerwę płynności w świetle rozporządzenia CRR utrzymuje środki na rachunku minimum depozytowego w wysokości:

- 4,95 % średniej kwoty depozytów podmiotów niefinansowych i budżetowych,
- 0,05 % średniej kwoty kredytów sektora niefinansowego wg wartości nominalnej kapitału.

W świetle Uchwały płynnościowej KNF do rezerwy płynności wchodzi obok MD pozostałe lokaty niezablokowane deponowane w Banku Zrzeszającym z terminem do 30 dni, a także inne pozycje (np. niewykorzystana kwota kredytu w rachunku bieżącym lub kredytu rewolwingowego).

Celem polityki utrzymania rezerwy płynności jest zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem i nie przekraczanie limitów wewnętrznych Banku w tym zakresie oraz nie przekraczanie limitów systemu ochrony.

15.17 Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia.

Bank nasz jest uczestnikiem zrzeszenia i Spółdzielczego Systemu Ochrony, a przystępując do tego Systemu musiał spełniać wymagane kryteria wejścia. Po wejściu będąc już uczestnikiem SSO cały czas musi spełniać wymagane w Systemie limity wewnętrzne. Jednak w przypadku zagrożenia utratą płynności jednostka zarządzająca udziela pomocy uczestnikowi systemu poprzez instrumenty wymienione w punkcie 8. Proces ten jest cały czas monitorowany.

15.18 Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

W zakresie ryzyka płynności sporządzane są

- 1) Raport z zakresu płynności - miesięcznie dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 2) Ocena ryzyka płynności – kwartalnie dla Zarządu i Rady Nadzorczej,

- 3) Realizacja planu pozyskania stabilnych środków depozytowych - kwartalnie dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- 4) Pogłębiona analiza płynności długoterminowej – raz w roku dla Zarządu i Rady Nadzorczej

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury i stabilności źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- 2) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 3) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- 4) poziomu aktywów nieobciążonych;
- 5) analizy wskaźników płynności;
- 6) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- 7) wyników testów warunków skrajnych;
- 8) stopnia przestrzegania limitów.

16. INFORMACJA O SPEŁNIENIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22 AA USTAWY PRAWO BANKOWE

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu spełniają wymogi określone w art., 22aa Ustawy Prawo bankowe, w szczególności posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków.

17. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE DŹWIGNI FINANSOWEJ

Wskaźnik dźwigni finansowej oblicza się jako miarę kapitału Tier 1 w łącznej kwocie aktywów według wartości bilansowej, powiększonej o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych. W łącznej kwocie aktywów Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał Tier 1.

Wskaźnik dźwigni obliczany jest na koniec kwartału.

Wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości minimalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych) z uwzględnieniem współczynników konwersji .

Poziom wskaźnika dźwigni na koniec roku 2016 wyniósł:

- a) w pełni wprowadzona definicja – 7,56%
- b) definicja przejściowa – 7,56%

Aktywa oraz zobowiązania pozabilansowe udzielone uwzględnione w obliczaniu wskaźnika dźwigni wynoszą:

- a) aktywa bilansowe – 154.454.895,00 zł.
- b) zobowiązania pozabilansowe udzielone – 5.791.122,00 zł. po zastosowaniu konwersji 2.410,465,00 zł.

W/w informacje zostały uzgodnione ze sprawozdaniami finansowymi.

18. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU KONTROLI WENĘTRZNEJ

18.1 Struktura organizacyjna systemu:

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- a) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
  - b) akceptowanie planów kontroli wewnętrznej,
  - c) okresowe zapoznawanie się z informacją dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej
  - d) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli wewnętrznej.
2. Zarząd odpowiada za zaprojektowanie , wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.
  3. Do zadań Zarządu, z punktu widzenia prawidłowego działania systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:
    - a) zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności mechanizmów kontrolnych oraz identyfikowania obszarów działalności, operacji, transakcji i czynności przeznaczonych do stałego monitorowania,

- b) określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości,
  - c) okresowe zapoznanie się z informacją dotyczącą kontroli wewnętrznej
  - d) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania kontroli wewnętrznej, a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku z osobami wykonującymi czynności kontrolne/ czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne.
4. Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują informacje dotyczące:
- a) przestrzegania przepisów prawa, w tym regulacji ostrożnościowych, innych norm zewnętrznych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych,
  - b) funkcjonowania w Banku systemu informacji Zarządczej,
  - c) skuteczności ujawniania w ramach kontroli wewnętrznej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących,
  - d) realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku,
  - e) jakości (dokładności i niezawodności) systemów : księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
  - f) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,
  - g) efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku,
  - h) oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku jako całości.

18.2. Stosowane mechanizmy kontrolne

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- 1) zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,

- 3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- 4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywania przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego przełożonego, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

- 1) przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej
- 2) sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- 3) badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
- 4) sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
- 5) weryfikacja systemu zatwierdzania i weryfikacji,
- 6) analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:

- 1) ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,
- 2) sprawdzanie ich przestrzegania

Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne.

Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

18.3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu:

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

- 1) W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.:
  - a) funkcje kontroli wewnętrznej mająca za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem Banku,
  - b) niezależną komórkę audytu wewnętrznego tj, Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd i Rada Nadzorcza dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli dokonywana jest okresowo przez Zarząd, Radę Nadzorczą Banku oraz audyt wewnętrzny Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB i lustracji Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych w Poznaniu.

19. ZASADY DOBREJ PRAKTYKI BANKÓW Z ZAKRESU INFORMOWANIA O PRZYNALEŻNOŚCI DO OBOWIĄZKOWEGO SYSTEMU GWARANTOWANIA

Bank uczestniczy w ustawowym systemie gwarantowania depozytów i przestrzega zasady jego funkcjonowania. Wierzytelności podmiotów, objętych systemem gwarantowania, uznanych w Ustawie za Deponentów, powstające w związku z wykonywaniem czynności bankowych, są chronione w zakresie określonym w *Ustawie o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U.1995 nr 4 poz 18, ost. Zm.Dz.U.2015 poz.1864)*.

20. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

W Banku Spółdzielczym w Sieradzu wprowadzono na podstawie Uchwały Zarządu nr 160/2014 z dnia 15.12.2014r Politykę Ładu Korporacyjnego zatwierdzona przez Radę Nadzorczą uchwałą nr 44/2014 z dnia 16.12.2014r. oraz zatwierdzoną przez Zebranie Przedstawicieli Uchwałą nr 22/2015 z dnia 15.05.2015r.

W/w Polityka (...) jest dostępna na stronie internetowej Banku www.bssieradz.pl w zakładce „O Banku” -> **Ład Korporacyjny**.

Sporządzono, dnia 23 maja 2017 roku

Przyjęto Uchwałą Zarządu nr 60/2017 z dnia 24.05.2017r.

Zatwierdzono Uchwałą Rady Nadzorczej nr 23/2017 z dnia 28.06.2017r.